

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXI. Recensentur Patrum criminationes adversus Origenis sententiam,

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A voluerit: deinde addit: ἢ δουλεύον τὴν πόλιν & ἢ τὴν ἐκκλησίαν, ἀπορία δὲ ἐπι-
δήσιος, ματαβαλοῖς εἰς αἰθέριον κ. θείας ποιήματα; Et paulo post: ἡμῶς δὲ κ. ἡμεῖς τὸ πρῶτον ὅτι
ἐπὶ τὸν ἀνατόν ἀμείβει ποιήματα τῶν ἑσπεριδίων πάσης ποιήσων ὅλλω, πῶς δὲ δουλεύει κ. τὴν σάρκα
ἢ ἡμῶν ἀμείβει πάσης ποιήσων τῶν αἰθέριων, ὅπως ἔχεται ἢ τῶν ἐκ αἰθέρος, κ. τοῖς αἰθέρα ἀπὸ τῶ-
πος πολιτευομένων, ὅπως ἔχεται τὸ ἴσως ἀπορίας ἴσως;

XVIII. Est apud Hieronymum in Jerem. 22, Iechoniam filium Ioakim, qui annulo
comparatur, & vas contritum, ac vir sterilis appellatur, ad Christum retulisse Origenem
libr. 5. Stromat. quæ intercederunt. Optime Sixtus Senensis: *Credibile è libri qui extant, Ori-
genem hac ut pote allegorice exponentem protulisse de Christo, eo sensu quo Paulus ausus est dicere Chri-* Sixt. Sen.
libr. 5. Bibl.
Annos 234
stum factum pro nobis peccatum, maledictum, execrationem, hoc est, oblationem pro peccato, & maledi-

B *tionem cui eramus obnoxij. Quod si quis praterea hæc Jeremia ad Isaia 52. 14. & 53. 2, 3. ex-*
penderit, Origenis interpretationem minime mirabitur.

XIX. Cum Patrum aliquot testimonij sese tueantur Vbiquistæ, quorum verba vel
male intelligendo pervertunt, vel male interpretando corrumpunt; pari quoque jure Ori-
genis patrocinium asciscere poterant, qui Tractat. 34. in Matth scriptum id reliquit: *Non
aliquo quidem loco apparebit Filius Dei, cum venerit in gloria sua, in altero autem non apparebit. Sed si-
cut ipse secundum comparationem fulguris exeuntis adventum suum voluit demonstrare dicens: Si dixe-
rint vobis: Ecce in deserto, nolite exire; Ecce in domo, nolite credere. Sicut enim fulgur egreditur ab
Oriente, & apparet usque ad Occidentem, sic erit adventus Filij hominis: sicut enim fulgur egrediens ab
Oriente, & propterea quod omnia implet apparet usque ad Occidentem; sic cum venerit Christus in glo-
ria sua, propterea quod ubique futurus est, & ipse in conspectu omnium erit ubique, & omnes ubique erunt
in conspectu ipsius, & sic constituentur ante sedem gloria ejus, hoc est ante regnum ejus, & potestatem
dominationis ipsius. Id solve re se putat Genebrardus, seu quisquis verba hæc ad oram attexuit:
Vbique futurus Christi adventus, sed successive. At repugnat fulguris exemplum, quod non suc-
cessive, sed eodem ferme puncto temporis Orientem & Occidentem collustrat, propterea
quod omnia implet. Ego vero non humanitatis Christi corporeis usurpandæ oculis, sed divi-
nitatis menti apparitura presentiam significari censeo. Faciunt fidem quæ proxime præ-
cedunt: quanto magis recte dicuntur omnes Gentes ante cum congreganda, & constituenda, quando
palam omnibus tam bonis quam malis, tam fidelibus, quam infidelibus fuerit factus manifestus, ante
oculos mentis eorum jam non fidei aut diligentia alicujus inquisitione reperitur, sed ipsius divinitatis sue*

D *manifestatione prelatas. Fidem quoque faciunt, quæ Tractatu in Matthæum superiore le-
guntur, in quo hæc ediferens, Homo quidam peregre proficiscens, &c. quarit qui peregrinari
dici possit Christus, quem ubique esse Literæ sacræ demonstrant; tum subjicit Christum
qua est Deus Verbum, & Sapientia, & Iustitia, & Iustitia, & Veritas, corporeo ambitu non circum-
cludi, & secundum divinitatem suam ac virtutem ubique esse, sed secundum dispensationem
corporis quod suscepit, peregrinari. Idem adstruit Homil. 6. in Luc. & Christum, qua virtus
est Dei, omnia pervadere docet, cælestia, terrestria, & inferna. Et libr. 10. in Epist. ad
Rom. postquam Christum non alicujus loci terminis circumscribi, sed ubique penetrare,
& per omnia diffundi declaravit; Sed ita, inquit, debes sentire de Christo, tamquam de Verbo, &
Veritate, & Sapientia, & Iustitia Dei. Hac autem omnia non in loco quaruntur, sed ubique adsunt, ne-
que ab Inferni locis evocantur, sed mente sola, intellectuque capiuntur. Atque ita intelligendus
Tom. 2. in Iohann. p. 82. cum ait: ἢ δὲ τὰ ἀδύνατα πάντα ἀπὸ θεοῦ ἐστὶν ἡμεῖς, ἢ ἀπὸ
ἡμεῶν, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀέρος, ἢ ἀπὸ τῆς γῆς, ἢ ἀπὸ τῆς ὕδατος, ἢ ἀπὸ τῆς ἀφροσύνης, ἢ ἀπὸ τῆς
ἐπιθυμίας, ἢ ἀπὸ τῆς ἡσυχίας, ἢ ἀπὸ τῆς ἀκατακτάτου, ἢ ἀπὸ τῆς ἀκατακτάτου, ἢ ἀπὸ τῆς ἀκατακτάτου,
ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμεῖς ἡμεῖς, ἢ ἀπὸ τῆς ἀκατακτάτου, ἢ ἀπὸ τῆς ἀκατακτάτου, ἢ ἀπὸ τῆς ἀκατακτάτου.*

XX. Sequitur placitum aliud Origenis de morte Christi, non hominibus solum mo-
do utili, sed Angelis etiam, & sideribus, ac rebus creatis quibuscunque. Ab eo si quis
alienum penitus fuisse Origenem pertendere velit, candorem ille omnem ac pudorem
projiciat necesse est, cum hanc in eo sententiam castigant ac coarquant Veteres plerique,
& eam claris ac iteratis testimoniis consignatam reliquerit. Sed quoniam res intricata est
& perplexa, accuratius videtur perferenda.

F XXI. Theophilus Epistola Paschal. 2. sensisse eum queritur Christum pro Dæmonibus ac
spiritualibus nequitiis apud Saperos adfigendum cruci; atque hæc dicendo deinde amplificans
pro more suo & extendens s, multa inde pestifera consequi ostendit. Ac hujus deinde au-
thoritate & verbis ad eundem profligandum errorem usus est Hincmarus in libr. De præ-
destinatione, cap. 27. Non aliter Hieronymus Apolog. adv. Rufin. libr. 1. cap. 5. Origeni-
tus; inquit, licet Christum dicere saepe passum, & sapi passum, ut quod semel profuit, semper profuit
assumptum & Epist. 61. ad Avit. cap. 4. Cumque dixisset (Origenes) juxta Ioh. 4. unis Apocalypsim.
Evangelium sempiternum, id est futurum in cælis, tantum precedere hoc nostrum Evangelium, quan-
tum Christi predicatio Legis veteris sacramenta; ad extremum intulit (quod & cogitasse sacrilegum est)
pro salute Dæmonum Christum etiam in aère, & in supernis locis esse passurum. Et licet ille non dixerit,
tamen quod consequens sit intelligitur: sicut pro hominibus homo factus est, ut homines liberaret; sic &

pro salute Daemonum Deum futurum quod sunt ij, ad quos venturus est liberandos. Tum verba ipsa A
 Origenis exhibet, unde accusationi suae robur addat, & nos ea quoque infra referemus.
 Notandum interim diserte affirmare Hieronymum neutquam dixisse Origenem Chri-
 stum pro salute Daemonum Daemonem futurum, quod neque apud illum legerat Theophi-
 lus; sed ex Origenis dictis id uterque ratiocinando collegit; cum Christum tamen Ange-
 lis & caelestibus Virtutibus in sua quibusque forma apparuisse scripserit, ut ostendimus
 paulo post. Superiorum etiam similis est Orosij apud Augustinum adversus Origenistas
 conquestio in Communitorio, quod inter Augustini opera, in capite libri contra Prifeil-
 lianistas & Origenistas edi solet: De corpore vero Domini sic tradiderunt, quia cum usque ad nos
 veniens Filius Dei post tot millia annorum otiosus eo usque non fuerit, sed predicans remissionem Ange-
 llis, Potestatibus, atque universis superioribus, cum qualitate forma eorum quos visitaret assumeret, ut
 que ad probabilitatem carnis assumptionis specie transivisset. Ex eo quoque potissimum Origeni
 confasse invidiam Aegyptios Episcopos refert Posthumianus apud Sulpitium Severum
 Dialog. 1. cap. 3. quod in ejus libris legeretur, quia Dominus Jesus, sicut pro redemptione homi-
 nis in carne venisset, crucem pro hominis salute passus, mortem pro hominis aeternitate gustasset, ita esset
 eodem oratione postquam etiam Diabolum redempturus: quia hoc bonitati illius, pietati quoque congreret, ut
 qui perditum hominem resuscitasset, prolapsam quoque Angelum liberaret. Hinc Bernardus Serm. 4. 4.
 in Cantie. Cantie. Denique inquit, operatus est salutem in medio terra: numquid & in medio aeris?
 Hoc adversum Origenem, qui in aere Dominum gloriae denuo pro Daemonibus impudenti crucifixum men-
 dacio: cum hujus consilium mysterij Paulus assermet, quod resurgens ex mortuis jam non moritur; mors illi
 ultra non dominabitur: & Albertus Magnus in Epistolam 8. Dionysij: Non quod futurum sit
 Christum iterum pati, secundum Origenis errorem. Pejus quid ex ipsis Origenis verbis represen-
 tat Iustinianus Imperator in Epistola ad Menam, futurum nempe ut pro Daemonibus cru-
 cifigatur Christus, idque saepenumero per saecula futura. Tum in subjectis huic Epistolae
 anathematismis Origenem tangit, cum eos damnat qui dixerint Verbum Seraphimū factum
 esse Seraphimis, & similem reliquis caeli Virtutibus; & cum addit anathema esse qui dixe-
 rit Christum in saeculo futuro crucifixum iri pro Daemonibus, sicut & pro hominibus.

Niceph. lib.
 37. cap. 27

Vnde Nicephorus inter haereses Origeni adscriptas damnatas illam fuisse refert, ὅτι ὑπερ-
 ἄνωγον αὐτὸν ἢ ἡρώδην ἑξαήμερον, καὶ πάλιν αὐτὸν εἰς ἰσοβιῆς αἰῶνας τοῦ αἰῶνος ὑποτίθει τὸν πλάσματι οὐ
 πνεύματος ἔχει ἐν ἐπιμαρτυρίᾳ. Oportere Christum crucifigi pro Daemonibus. & sapius in futuris saeculis
 idem perpeti à Spiritibus nequitiæ qui sunt in caelestibus. Horribile vero est & execrandum quod D
 Johannes Damascenus in libro De Haeresibus Origeni persuasum fuisse ait, nempe Christum
 iterum cum Diabolo à Rege gubernatum iri, eumque in crucem altam Daemonibus falsa denuntiaturum.

XXII. Nunc raris omissis, ex ipso fonte hauriamus. Origenes Homilia 10. in Luc. ex
 eo probat Iesu Christi adventum Veteris Testamenti Patribus profuisse, quod caelestibus
 profuerit, juxta Apostolum Col. 1. 20. Quo Pauli loco in eandem abutitur sententiam
 Hom. 2. in Levit. & libr. 5. in Epist. ad Rom. Hoc autem caelestium nomine, non Ange-
 lorum modo ordines, sed sidera quoque notavit, ut pote quae non anima modo, sed ratio-
 ne etiam praedita cessauerit. Quaecunque autem ratione pollent, peccato esse obnoxia, ac
 proinde purgatione indigere arbitratus est; purgationis vero officium illis morte sua exhibu-
 isse, salutemque procurasse Christum, ἀπεστέθη πᾶσι τὸς ἐπιουραν, πᾶσι τῶν ἀειθεριῶν σωτη-
 εῖας, & πᾶσι τῶν λογισμῶν. Sic error errori cohaeret. Rationalia porro enumerans Tom. 1. in Ioh.
 p. 32, Angelos in iis, homines, ac Daemones collocavit. Astris autem animam addidit, è
 supernis nimirum caelorum ordinibus depromptam, ad quam peraeque mortis Christi bene-
 ficium pertinuerit. Commenta illa palam profert Tom. 1. p. 38. in Iohann. Christumque
 asserit magnum esse Pontificem, non pro hominibus modo, sed pro omni etiam quod ratio-
 nis esset capax; atque ita demum concludit: καὶ ὅτι ἀπὸν ὑπὲρ ἀειθεριῶν μὲν αὐτὸν φέ-
 ρον ἀμύπηματιον ἡμεῖς θανάτου, καὶ ἐπὶ δὲ ὑπὲρ ἄλλων πῶς ἀπὸ τῶν ἀειθεριῶν ἐν ἀμύπηματι ἡ-
 ἡμεῖς θανάτου, εἶπον ὑπὲρ ἄλλων πᾶσι τοῖς καὶ ἀειθεριῶν ὄντων ἐκείνων τῶν θεῶν, οἷς ἐν τοῖς ἰσὺς ἀει-
 θεριῶν, ἀπὸ τῶν καὶ ἡμεῖς ἐκείνων ἀπὸν. εἰ μὴ ἀπὸ ὑπὲρ ἑσθλοῦ καὶ τῶν ἐπιου-
 ρῶν. Tom. 2. in Iohann. p. 69. cum Christum lucem esse ait, non hominum duntaxat, sed F
 eorum omnium qui rationis capaces sunt. Nec his finibus mortis Christi pretium & valo-
 rem circumscripsisse visus est, sed ad res creatas omnes porrexisse: ait enim Tom. 13. in
 Matth. p. 313. Christum passum ὑπὲρ ἀειθεριῶν, ἢ καὶ ἐκ τῶν κόσμων: & Tom. 2. in Ioh. p. 58.
 ἢ τὰς ἀπὸ τῶν ἐπιουραν, ὅτι ἐκείνους ἢ ἄλλους ὑπὲρ τῶν ἐκείνων θανάτου καὶ δουλείας ὁ φθόρα, ἀλλὰ καὶ
 πᾶσι τῶν ἀειθεριῶν καὶ τῶν ἀειθεριῶν πᾶσι τοῖς καὶ ἀειθεριῶν ὄντων ἐκείνων τῶν θεῶν, οἷς ἐν τοῖς ἰσὺς ἀει-
 θεριῶν, ἀπὸ τῶν καὶ ἡμεῖς ἐκείνων ἀπὸν. εἰ μὴ ἀπὸ ὑπὲρ ἑσθλοῦ καὶ τῶν ἐπιου-
 ρῶν.

XXIII. Non satis vero ipse sibi videtur constare, cum rationem modumque explanat,
 quo res rationis compotes à corruptionis servitute Christus liberavit. Nam singulis An-
 gelorum ordinibus, in sua unicuique forma apparuisse, Evangelium praedicasse, & in caelo
 denique mortem pro iis obiisse sciscere videtur aliquando. Velut cum ait Hom. 8. in Gen.
 Considerandum est quia Angelus hac refertur ad Abraham locutus, & quia in consequentibus evidenter